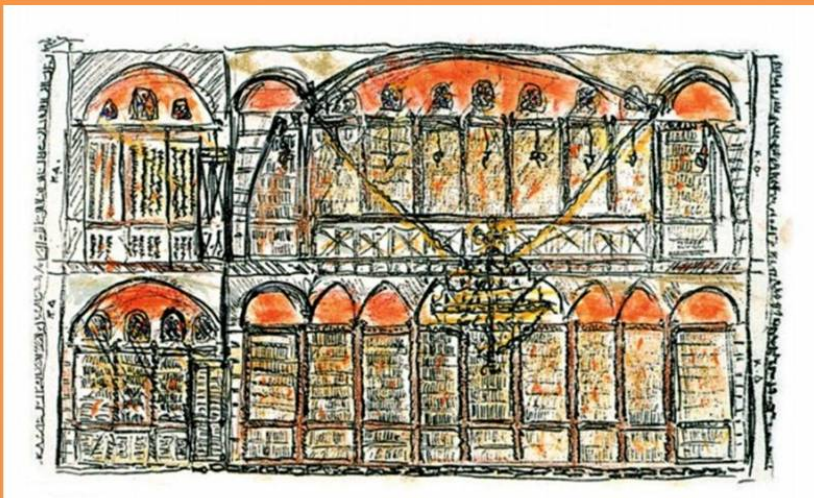

Η Αρχιτεκτονική των Βιβλιοθηκών στο δυτικό πολιτισμό. (Κατερίνα Χουζούρη)

/ [Πεμπτούσία](#)

Πριν από λίγες πραγματοποιήθηκαν στο κεντρικό κτήριο του Μουσείου Μπενάκη, τα εγκαίνια της έκθεσης «Η αρχιτεκτονική των βιβλιοθηκών στον δυτικό πολιτισμό. Από τη μινωική εποχή στον Μιχαήλ Άγγελο (1600 π.Χ.-1600 μ.Χ.)». Πρόκειται για μία ενδιαφέρουσα όσο και πρωτότυπη ως προς τη θεματολογία της έκθεση, την οποία επιμελήθηκε ο αρχιτέκτονας και ιστορικός του βιβλίου Κ. Σπ. Στάικος, με διάρκεια έως τις 8 Ιανουαρίου.

Προσχέδιο της βιβλιοθήκης του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Φανάρι. Κ. Σπ. Στάικος.

Θέμα της έκθεσης είναι «η αρχιτεκτονική εξέλιξη των θαλάμων και των κτισμάτων που χρησιμοποιήθηκαν για τη φύλαξη και διατήρηση του εγχάρακτου υλικού». Υπομνήματα, αρχιτεκτονικά σχέδια, χάρτες, φωτογραφικό υλικό και αυθεντικά χαρακτηριστικά, που χρονολογούνται από τον 15ο αιώνα και μετά, αλλά και

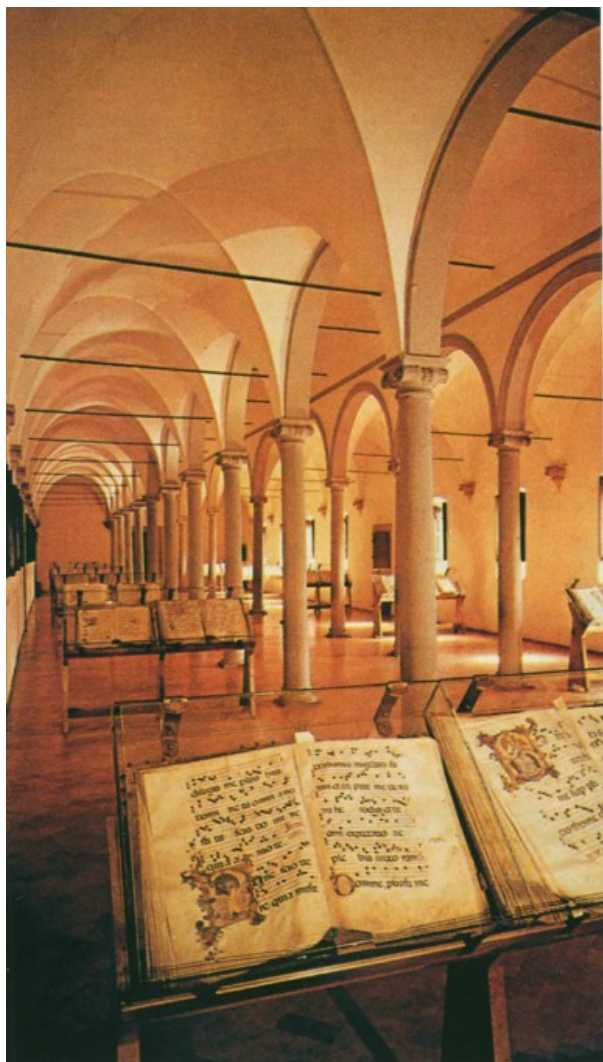
αναπαραστάσεις του συγκροτήματος της Σχολής του Αριστοτέλη, του Λυκείου και της Ακαδημίας του Πλάτωνα, ανασχεδιασμοί των βιβλιοθηκών της ρωμαϊκής εποχής, εικόνες των μοναστηριακών βιβλιοθηκών, αλλά και αρχιτεκτονικά σχέδια των βιβλιοθηκών κατά την ιταλική Αναγέννηση, περιλαμβάνονται μεταξύ των εκθεμάτων. Η έκθεση είναι δομημένη σε πέντε βασικές ενότητες: Ελληνικός κόσμος, Ρωμαϊκή εποχή, Βυζάντιο, Δύση – Μεσαιωνικοί χρόνοι και Αναγέννηση.

Γενική άποψη της αίθουσας της βιβλιοθήκης του Escorial, σύμφωνα με τα σχέδια του J. Herrera.

Ελληνικός κόσμος

Στον ελληνικό κόσμο, έμφαση δίνεται στο χαρακτήρα των αρχειοφυλακείων κατά τη μινωική εποχή και στην ανάδειξη των κέντρων όπου, από τα μέσα της πρώτης χιλιετίας, καλλιεργούνταν και προάγονταν τα γράμματα και οι τέχνες (Ναοί των Μουσών). Οι σπουδαιότερες οργανωμένες συλλογές βιβλίων θησαυρίζονταν στις φιλοσοφικές σχολές, που άρχισαν να λειτουργούν στη Μίλητο και στη συνέχεια στον Κρότωνα (του Πυθαγόρα), στην Ακαδημία του Πλάτωνα και στο Λύκειο του Αριστοτέλη. Η τυπολογία, σύμφωνα με την οποία η επίσημη αίθουσα της βιβλιοθήκης ήταν ένα κτίσμα σε σχήμα ναού, συνεχίστηκε και κατά την ελληνιστική εποχή, με την Οικουμενική Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας και της Περγάμου.

Άποψη της βιβλιοθήκης της μονής του Αγίου Μάρκου, που χτίστηκε κατά παραγγελία του Κόζιμο των Μεδίκων, βασισμένη στα αρχιτεκτονικά σχέδια του Michelozzo.

Ρωμαϊκή εποχή

Οι Ρωμαίοι, ίδρυσαν την πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη στη Ρώμη το 43 π.Χ. Ακολούθησαν την ελληνική αρχιτεκτονική παράδοση, με κάποιες όμως διαφορές: σκοπός τους ήταν να εξισώσουν τη λατινική με την αρχαία ελληνική γραμματεία και για την επίτευξη του σκοπού τους αυτού δημιούργησαν δύο ξεχωριστά μεν, αλλά πανομοιότυπα κτίσματα (διδυμία), στα οποία θησαυρίζονταν το ελληνικό και λατινικό τμήμα αντίστοιχα.

Η μνημειώδης αίθουσα της βιβλιοθήκης των Μεδίκων και σε πρώτο πλάνο το περίτεχνο δάπεδο.

Βυζάντιο, Δύση – Μεσαιωνικοί χρόνοι

Κατά τη μεσαιωνική εποχή, τόσο στο Βυζάντιο όσο και στα κράτη της δυτικής Ευρώπης, οι βιβλιοθήκες του ελληνορρωμαϊκού πολιτισμού αντιμετωπίζονταν ως «άψυχα σώματα» και πέρασαν στη λήθη. Ως επακόλουθο, το σύνολο της χριστιανικής γραμματείας αποθηκεύτηκε στα πολυάριθμα μοναστήρια που ιδρύθηκαν σε Ανατολή και Δύση. Οι θάλαμοι αυτοί, παρόλο που θησαύριζαν πολύτιμο υλικό, δεν έτυχαν καμίας αρχιτεκτονικής μέριμνας.

Γενική άποψη της αίθουσας της Μαρκιανής Βιβλιοθήκης, σύμφωνα με τα σχέδια του J. Sansovino.

Αναγέννηση

Την περίοδο της Αναγέννησης, η σύζευξη της αρχαίας και της χριστιανικής γραμματείας, είχε ως αποτέλεσμα και τη δημιουργία νέας τυπολογίας. Έτσι, οι βιβλιοθήκες ανακτούν την παλιά τους αίγλη ως ναοί της γνώσης και καθιερώνεται η ναόσχημη μορφή τους. Έκτοτε επανέρχεται και ο θεσμός της διπλοβιβλιοθήκης, η οποία περιλαμβάνει δύο ξεχωριστά τμήματα (το ελληνικό και το λατινικό), στον ίδιο χώρο.

Κατερίνα Χουζούρη